

ζοντο, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἐνδοσκομένοι ψυχους εἴκοσι δύο βαθμῶν, μὲ τὴν αὐτὴν ἀκνηδιαν ὡς ἐὰν ἐκάθητο πλησίον τῆς ἐστίας τῶν θερμῶν δωμάτων των.

Ὁ νέος ὑπολοχαγὸς συνωμείλει καὶ αὐτὸς μετὰ τινων ἀξιωματικῶν, ἀναμένων τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἤθελεν ἱππεύσει. Μόνοι δὲ οἱ στρατιῶται ἦσαν ἐφιπποί, καὶ, ἐν γραμμῇ τεταγμένοι, διέμενον ἀκίνητοι. Ἐννέα ὥρας ἐσήμανε τὸ ὠρολόγιον τοῦ Ναυαρχείου καὶ τὴν αὐτὴν στιγμήν ὑπασπιστὴς τις ἦλθε καὶ εἰδοποίησε τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σώματος ὅτι ἀντὶ τοῦ αὐτοκράτορος θέλει παρευρεθῆ εἰς τὴν παράταξιν ὁ μέγας δούξ· δὲν παρήλθε δὲ τέταρτον ὥρας καὶ ἕτερος ὑπασπιστὴς, ἀπὸ ῥυτίδος ἐλαύνων, ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξιν τοῦ ἡγεμονόπαιδος τούτου. Τὸ πρόσταγμα τοῦ νὰ ἱππεύσουν ἐδόθη πάραυτα, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ στρατηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ ἦσαν εἰς τὰς θέσεις των, μόλις δ' ἐφάνη ἐπὶ τῆς πλατείας ὁ μέγας δούξ Μιχαὴλ καὶ ἅπαντες μὲν οἱ ἐπιτελεῖς ἔτρεξαν καλπάζοντες πρὸς ὑπάντησίν του, ζωηρὸν δὲ καὶ πολεμικὸν ἐμβατήριον ἐπαιάνισεν ἡ τοῦ τάγματος μουσική.

Τὰ γυμνάσια καὶ οἱ ἐξελιγμοὶ ἤρχισαν, καὶ καθὼς πάντοτε ἐξετελέσθησαν θαυμασίως. Οἱ ἀξιάγαστοι ἐκέεινοι ἵπποι, ὧν ὁ ἔσχατος ἤξιζεν οὐχὶ ἔλαττον τῶν τρισχιλίων δραχμῶν, πάντες στυλπνοῦ μελανοῦ χρώματος, καπνὸν ἀναδίδοντες καὶ ὑπὸ ἀφροῦ πεπηγμένου καλυπτόμενοι, ὑπήκουον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀναβάτου μὲ τάξιν καὶ ἐνότητα καὶ σταθερότητα κινήσεων τοιαύτην, ὥστε ἐξέπληξαν καὶ αὐτοὺς τοὺς γέροντας στρατηγούς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτελείου.

Ἄλλ' αἰφνης καθ' ἣν στιγμήν μία τις τῶν ἰλῶν ἀποσπασθεῖσα τῆς γραμμῆς τοῦ τάγματος ἔβαινε καλπάζουσα πρὸς ἄλλο τι μέρος, ἵππος τις, ὃν ὁ ἀναβάτης μ' ὄλην αὐτοῦ τὴν δεινότητα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναχαιτίσῃ, ἐξῆλθε τῶν τάξεων καὶ ἐν τῇ ἀτάκτῳ ὁρμῇ του παρ' ὀλίγον ἐπιπτε ἐπὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς, ἂν οὗτος προλαβὼν δὲν ἀπέφευγε τὴν προσβολὴν διὰ ταχέως ἐξελιγμοῦ.

Ὁ ἵππεὺς κατώρθωσε τέλος νὰ κυριεύσῃ τοῦ ἵππου ὅστις ἐσφάδαζεν ὑπ' αὐτὸν, ὑπὸ κυμάτων ἀφροῦ κεκαλυμμένος καὶ προδῆλως ἦν ὁ ὠραιότερος ἵππος τοῦ τάγματος. Τὸ διορατικὸν βλέμμα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀνεγνώρισε μετ' ὀλίγον τὸν ἀτυχεὶ ἵππεά — τὸν γνωστὸν ἡμῖν κόμητα Δημήτριον — ὑπασπιστὴς δὲ πάραυτα ἐπέμφθη πρὸς αὐτὸν, καὶ ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἐξελθὼν τῆς γραμμῆς ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἡγεμόνα.

— Κόμη Δημήτριε, εἶπε πρὸς αὐτὸν αὐστηρᾶ τῇ φωνῇ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφός, τί τόσον ἀπερρόφα τὸν νοῦν σου ὥστε ἀφέθης παρασυρθεὶς ὑπὸ τοῦ ἵππου σου, σὺ ὅστις εἶσαι εἰς τῶν δεινότερων ἱππευτῶν τῆς φρουρᾶς; . . . Ἡ ἀπροσεξία αὕτη τιμωρητέα διὰ κρατήσεως εἰκοσιτεσσάρων ὥρων.

Ἰψηλότατε, εἶπεν ὁ νεανίας ἐρυθριάσας, ὁμνύω

πρὸς τὴν Ἰμετέραν Αὐτοκρατορικὴν Ἰψηλότητα ὅτι τὸ ψυχὸς καὶ μόνον εἶναι αἰτία τοῦ συμβεβηκότος τούτου· ὁ ἵππος ἔχει λεπτοτάτην τὴν αἴσθησιν καὶ αἰφνιδίως μὲ παρέτρψε.

— Ἰποπεσῶν εἰς ἐν ἀμαρτήμα, ὑποπίπτεις εἰς ἕτερον τὸ τῆς ἀποκρίσεως εἰς τὰς διαταγὰς μου... Μὲ ἤκουσε. Τιμωρεῖσαι διὰ κρατήσεως ἐν τῇ οἰκίᾳ σου εἰκοσιτεσσάρων ὥρων. — Ἰπαγε.

Δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπαναληφθῆ ἡ διαταγὴ ὁ Δημήτριος ἐγνώριζε τὸν κανονισμόν. Ἐπανῆλθεν ἄρα εἰς τὴν θέσιν του σιωπῶν μὲν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄνευ σφοδρᾶς ἀγανακτήσεως. — Τῷ ὄντι ἦν εἰς τῶν καλλιτέρων ἵπποτῶν τῆς φρουρᾶς, ἀλλ' ἡ τῆς Μαρίας Παυλόβνας ἀνάμνησις κατεῖχεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸ πνευμά του ὥστε παρήτησε χαλαροῦς τοὺς χαλινούς τοῦ ἵππου, ὅστις εὐαισθητότατος, ὡς εἶπε, καὶ ὑπὸ νιφάδος διαπερασθεὶς παρέστρεψεν αὐτὸν αἰφνιδίως.

Ἐνεκα τῆς τραχύτητος τοῦ καιροῦ ὁ μέγας δούξ συνέτεμε τὸ γυμνάσιον. Οἱ στρατηγοὶ ἦσαν τεταγμένοι περὶ αὐτὸν, τὸ δὲ τάγμα τὸν ἴδιον ἀρχηγὸν ἐπὶ κεφαλῆς ἔχον παρήλλαξεν ἐνώπιον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἡγεμόνος. Πρὸς ἐκάστην δὲ παρερχομένην ἴλην « εὐχαριστῶ, ἀδελφοί! » ἐφώνει ὁ μέγας δούξ. « Εὐτυχεῖς (λογιζόμεθα) διότι εὐηρεστήσαμεν τὴν Ἰμ. Αὐτοκρ. Ἰψηλότητα » ἀπεκρίνοντο ἐν χορῷ οἱ στρατιῶται διὰ φωνῆς ἧς τὸν τόνον ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξηγήσωμεν.

Μετὰ δὲ τὴν παράλλαξιν οἱ ἀξιωματικοὶ ἀφῆκαν τοὺς ἵππους· εἰς τοὺς δεντοίχας των καὶ ἀνέβησαν εἰς τὰ ἔλκυθρα, τὸ αὐτὸ ἔπραξαν καὶ τὰ μέλη τοῦ ἐπιτελείου, μόνος δὲ ὁ μέγας δούξ ἀνεχώρησεν ἐπ' ὀχήματος.

Ὁ δὲ κόμης Δημήτριος, τῇ ἐπαύριον, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς κρατήσεώς του ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ τελευταίου τούτου, πρὸς ὃν ὠμολόγησε τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τοῦ περιγενομένου αὐτῷ δυστυχήματος τὴν προτεραίαν καὶ ἤτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ νυμφευθῆ τὴν Μαρίαν Παυλόβναν.

— Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, εἶπε πρὸς αὐτὸν γελῶσα ἡ Α. Α. Υ. ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐδικὴ μου ἄδεια πρέπει νὰ ἐπέλθῃ τευλευταία.

— Ἀκριβῶς Ἰψηλότατε, δι' αὐτὸ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ τὴν ζητήσω.

(ἀκολουθεῖ).

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΘΟΡΒΑΛΔΣΕΝ.

Ἡ νεωτέρα γλυπτικὴ ἐναδρύνεται εἰς δύο μεγαλοφυεῖς ἐναμίλλους, εἰς δύο μεγάλα καὶ ἀντίπαλα ὀνόματα, τὸν Θορβάλδσεν καὶ τὸν Κανόβαν, τοὺς ὁποίους οἱ σύγχρονοι δὲν ἐδίστασαν νὰ παραβάλωσι πρὸς τοὺς περιδόξους Φειδίας καὶ Πραξιτέλους τῆς

Η ΝΥΞ.

ἀρχαιότητος, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων διεμέριζον τὸν μερολήπτῃν αὐτῶν θαυμασμόν. Ἄλλ' ἡ νῦν γενεὰ ἀπέδοτο τὸν δίκαιον θαυμασμόν της ἐξίσου πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς δεινοὺς καλλιτέχνας, καὶ ἐπαύσατο ἀντιθέτουσα αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους. Πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γαλλικῆς αὐτοκρατορίας συγγραφεῖς, ὅσοι ἔγραψαν περὶ τῆς Ἰταλίας, ἐνόμισαν οὐχὶ ἀπο σκοποῦ νὰ ἐκφέρωσι τὴν γνώμην αὐτῶν μεταξὺ Θεορβάλδου καὶ Κανόθα' καὶ ἡ μὲν Κ. Στάελ προτιμᾷ τὸν πρῶτον, ὁ δὲ κόμης Σικοναρά προκρίνει τὸν δεύτερον. Ἄλλ' ἡ ὁρμὴ τῆς ἀντιζηλίας ταύτης ἐσθέσθη σήμερον, καὶ ὁ πολὺς Θεορβάλδου, ὁ ἐπιζήσας τοῦ ἐναμίλλου αὐτοῦ, κείται ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν μεταγενεστέρων, εὐχαριστουμένων νὰ ἐγγράψωσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς τοσοῦτον μεγάλα ὄνδιατα.

Ὁ Βέρτελος Θεορβάλδου ἐγεννήθη εἰς Κοπενάγην, τῇ 19 Νοεμβρίου 1770, ἐκ πατρὸς Ἰσλανδοῦ, ὅστις ἔλθων κατὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Δανιμαρκίας, ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα ἱερέως τινός, καὶ ἐκεῖ ἐπορίζετο τὰ πρὸς ζωάρκειαν τορευῶν στέμματα ἐξ ἀνθέων, ἀσβουργήματῃ, καὶ, χρειᾶς τυχοῦσης, νόμφας διὰ τὰς πύρας τῶν πλοίων, ὥστε τὸ πρῶτον πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶδεν ὁ Βέρτελος, ἅμα ἀρχίζων νὰ ἐνοῶ, ὑπῆρξεν ἡ σμίλη, καὶ ἔργα ὁμοιάζοντα τὰ τῆς γλυ-

πτικῆς. Ολίγιστον χρόνον διέτριψεν εἰς τὰ γράμματα καὶ τίποτε σχεδὸν δὲν ἔμαθε. Ἐνδεκαετῆς τὴν ἡλικίαν ἤρχισε νὰ φοιτᾷ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς ζωγραφικῆς καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ διακριθῇ ἐπὶ ἐπιμελείᾳ. Διήλθεν ἀλληλοδιαδόχως τὰς τάξεις τῆς γραμμικῆς, τῆς ἀναγλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς, συναγωνισθεὶς δὲ τῷ 1787 ἐκέρδησε νομισματὸσημον ἀργυροῦν. Ἄλλὰ μ' ὅλους τοὺς ἐπαίνους τοὺς ὁποίους παρὰ τῶν καθηγητῶν καὶ λοιπῶν ἔλαβεν, ἡ φιλοδοξία του ἐβράδυνε νὰ διεγερθῇ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἤθελε νὰ τὸν προσλάβῃ εἰς τὰ τορευτικὰ ἔργα του, καὶ αὐτὸς δὲν εἶχε τι ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὴν πατρικὴν θέλησιν. Συχνάκις λοιπὸν ἐπέστρεφεν ἀπὸ πλοῖα ἐπισκευαζόμενα φέρων πρὸς τὸν πατέρα τὸ πρόγευμά του, καὶ ἐνῶ ὁ πτωχὸς ἐργάτης ἀνεπαύετο ἀπὸ τὴν πρωϊνὴν ἐργασίαν, ὁ παῖς ἐλάμβανε τὴν σμίλην καὶ ἀπετελείου ἄνηος τι ἢ διεμόρφου τινὰ προτομήν. Κατὰ δὲ τὸ 1789 ἐκέρδησε δεύτερον βραβεῖον, καὶ ἀργότερον νομισματὸσημον χρυσοῦν. Ἄλλὰ ἐν ἔτει 1793 ἐκομίσασατο τὸ πρῶτον ἄθλον, μεθ' οὗ συνεδέετο ἡ θέσις τοῦ ὑποτρόφου τῆς Ρώμης καὶ ἐτήσιος χορηγία ἐκ φράγκων 1200 ἐπὶ τριετίαν διδομένη. Τοσοῦτον δὲ πλούσιον ἐνόμισεν ἑαυτὸν τότε, ὥστε ἔσπευσε νὰ εὕρῃ ἕνα τῶν φίλων του, ὅστις ὠνευροπόλει κα αὐτὸς νὰ γίνῃ καλλιτέχνης, καὶ ἐπρότεινεν εἰς

αὐτὸν νὰ τὸν φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Ῥώμην καὶ νὰ συμμερισθῇ μετ' αὐτοῦ τὴν σύνταξιν· ἀλλ' ὁ φίλος κάλλιον αὐτοῦ εἰδὼς τὴν ἀξίαν τετρακοσίων τετραδράχμων σκούδων, ἤρνηθη, καὶ ὁ Θορβάλδσεν ἀνεχώρησε μόνος, τῇ 20 Μαΐου 1796, ἐπὶ φρεγάτης διευθυνομένης μὲν εἰς τὴν Μεσόγειον, πολλοὺς δὲ σταθμοὺς ποιησάσας ἐν τῇ βορείᾳ θαλάσῃ. Ἀλλὰ τέλος, ἐπειδὴ τὸ πλοῖον ἀλληλοδιαδόχως προσήγγισεν εἰς Μαλάγαν, Ἀλγέριον, Τρίπολιν, Μελίτην, ὁ Θορβάλδσεν, μὴ αἰσθανόμενος ἐν ἑαυτῷ τὸ θάρρος νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πλεῖον τὴν ναυτικὴν ταύτην ἀποστολὴν, ἐπέβη πλοίου εἰς Νεάπολιν πορευομένου, καὶ τῇ 8 Μαρτίου 1797 ἐφθασεν εἰς Ῥώμην.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαμονῆς του) πολλάκις ὑπέστη πικρὰς ἀβεβαιότητας καὶ φόβους. Διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ Εὐρώπη ἅπασα συνεκινεῖτο ὑπὸ ταραχῆς διαισθηθείσης μέχρι καὶ τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ σοφοῦ ἢ τοῦ καλλιτέχνου. Τὰ μεγάλα πολιτικὰ ζητήματα ἀπέπνιγον πᾶν ποιητικὸν αἶσθημα. Ὁ δὲ Θορβάλδσεν εἰργάσθη μὲν μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἀφοσιώσεως, μετ' ἐνθουσιασμοῦ μάλιστα, ἀλλ' αὐδεμίαν εὐρεν ὑποστήριξιν οἷαν ἐδικαιοῦτο νὰ περιμείη. Καὶ τὸ τέρμα τῆς συντάξεως αὐτοῦ ἐφθασε, καὶ αὐτὸς ἀκόμη δὲν συνησθάνθη ἢ δὲν ἐβασίλευτο ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῆς εὐφύιας καὶ δεξιότητός του. Τῷ 1803 ἐσχέδισεν ἄγαλμά τι τοῦ Ἰάσονος ὅπως ἀποτίσῃ τὸ χρέος του εἰς τὴν Δανιμαρικίαν· ἀλλ' ἐξαντλήσας πάντα τὰ μέσα του, ἤτοιμαζέτο νὰ ἐπανακάμψῃ

εἰς τὴν πατρίδα του, ὅτε τραπεζίτης τις εἰσέληθε διαβαίνων εἰς τὸ ἐργαστήριόν του καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἰάσονος ἐκ μαρμάρου, ὅπερ καὶ ἐπλήρωσεν ὀκτακόσια σκούδα.

Ἐν τούτοις αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ ἀκαταστασίαι κατέπαυσαν, ἡ δὲ Ἰταλία, ἀπολέσασα ἐκ τῆς κατακτήσεως μέρος τῶν ἀριστουργημάτων τῆς, εἰργάζετο πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῶν, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐργαστήρια ἀντήχει ὁ ἱερὸς τῆς σφύρας κτύπος, οἱ δὲ Βοργέζαι, οἱ Σομαρίβαι, καὶ πλείστοι ἄλλοι φατριασταὶ, οὗς ὁ πόλεμος ἀνέδειξε πρίγκιπας καὶ κατέστησεν ἑκατομμυριοῦχος, ἐπεδίωκον τὴν ἀθανασίαν ἐν τῷ μαρμάρῳ καὶ τῷ χαλκῷ.

Ἐκ τῶν ἀναγλύφων, εἶδος γλυπτικῆς εἰς ἃ κλίνει ἐκ προτιμήσεως ὁ καλλιτέχνης οὗτος, καὶ εἰς ἃ ἐξέχει τὰ μάλιστα, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν τὸν θρίαμβον τοῦ Ἀλεξάνδρου, παραγγελλθέντα ὑπὸ τοῦ μαρκησίου Σομαρίβα, ἔργον κυκλώπειον ἀληθῶς, ὅπερ καὶ μόνον εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀπαθανάτισῃ τὸν ἐξεργασάμενον, καὶ τὸν Πρίαμον λυτρούμενον τὸν υἱὸν Ἑκτορα.

Ὁ Θορβάλδσεν, οὗ τὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν ζέσιν δὲν ἐψύχρανε τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, ἐδόθη ἀποκλειστικῶς καὶ ἐπιμόνως ἐν μακρῷ χρόνῳ διαστήματι εἰς τὴν λεπτὴν ἐξεργασίαν μεγάλου ἀριθμοῦ ἀναγλύφων, ἀλληγορίας παριστάντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀξία λόγου πρὸ πάντων ἡ Ἴσχυς, ἡ Φρόνησις, ἡ Ἰγεία, ἡ Δικαιοσύνη, καὶ τέλος ἡ Ἠμέρα καὶ ἡ Νύξ. Ἐκλέγομεν δὲ τὴν τελευταίαν ταύτην ὅπως δάσωμεν ἰδέαν τῆς καλλονῆς καὶ ἀ-

